

אחרון של פסח ה'תשס"ח

בסעודת אחרון של פסח הנקרא "סעודת הבעל שם טוב" ו"סעודת המשיח", דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד לכבוד קדושת היום.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, סעודת אחרון של פסח נקרא בפי העולם "סעודת הבעל שם טוב" ו"סעודת המשיח", המעם שנקרא "סעודת הבעל שם טוב", הוא על שם הנס הגדול שאירע להבעל שם טוב הקדוש זי"ע בנסיעתו לארץ ישראל, שניצל ממוות לחיים, כי נסע לארץ ישראל כדי להיפגש עם האור החיים הקדוש זי"ע, ורצה להביא את משיח צדקינו, כי להבעל שם טוב הקדוש זי"ע היה נפש דאצילות של משיח, ולאורח חיים הקדוש זי"ע היה רוח דאצילות של משיח, וביחד רצה להמשיך נשמה דאצילות של משיח, ולהביא את הגאולה, ועוד לפני שנסע, כתב הבעל שם טוב הקדוש זי"ע מכתבים אל האור החיים הקדוש זי"ע, דרך גיסו הרב הקדוש רבי גרשון קיטוביך זי"ע, שהיה גר אז בארץ ישראל, וביקש הבעל שם טוב ממנו שישאל את אור החיים הקדוש אם כדאי לו לנסוע, ואמר האור החיים הקדוש להשיב לו, שאם רואה אותו בשעת עליית נשמתו בעולמות העליונים, מראשו ועד רגליו, כדאי לו לנסוע, אבל אם רואה רק את ראשו ולא את רגליו, אין כדאי לנסוע, והבעל שם טוב זי"ע היה תמיד רואה את האור החיים הקדוש זי"ע בעולמות העליונים בעת עליית נשמה, והיה רגיל לומר, שבכל מקום שהוא בא למעלה, הוא מוצא שכבר קדמו הספרדי הקדוש הזה, אבל הבעל שם טוב זי"ע היה רואה רק את ראשו ולא את רגליו, ואף על פי כן מסר נפשו לנסוע אליו לארץ ישראל, ונסע עם תלמידו רבי הירש סופר זי"ע ועם בתו אדל"ע"ה, אבל מן השמים עיכבם, והגיעו עד סכנת נפשות ממש, כי עמד עליהם נחשול שבים, ורצה להטביע הספינה שלהם, ובא אליו הס"מ ואמר לו שיש לו ברירה, או לזרוק את בתו לתוך הים, או לזרוק את הכתבים שהיו עמו לתוך הים, ויש אומרים שהכתבים היו כתבי קבלה של רבי אדם בעל שם זי"ע, ויש אומרים שהיה ספר תהלים בכתב יד דוד המלך עליו השלום, ואמר לו בתו אדל"ע"ה, שיותר טוב לזרוק את הכתבים בתוך הים, כי ממנה יצא נכד שיכתוב כתבים יותר יפים, שזה סובב והולך על רביז"ל כידוע, וכן עשה, והגיע הספינה לאחד מאיי הים, ונפלו בידי שודדים ואוכלי בני אדם, ורצו להרוג אותם ולעשות סעודה מהם רחמנא ליצלן, ועל ידי נס גדול ניצלו ביום אחרון של פסח ממוות לחיים, כי פתאום הגיע ספינה, ורוכבים על סוסים, ושיחררו אותם, וחזרו חזרה לביתם, ולכן חוגגים סעודה זו באחרון של פסח, וביותר מדקדקים על זה נכדי הבעל שם טוב זי"ע, וכן נהג רביז"ל שהיה נכד הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, וקוראין אותו

"סעודת הבעל שם טוב", על שם הגם הגדול שקרה עמו, כי על ידי זה נשאר לנו לימודי הבעל שם טוב הקדוש זי"ע וצאצאיו הקדושים, עד היום הזה.

ועלינו לדעת, שעיקר היהדות שנשאר בעולם עד היום הזה, הוא בכח הבעל שם טוב הקדוש ותלמידיו הקדושים זי"ע, וכמו שאמרו צדיקים, שאיפוא שיש יהודי בסוף העולם שנותן אנהה (קרעכיץ) אל השם יתברך, הוא רק בכח וזכות הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, וכשהגיע זמן נשמת הבעל שם טוב הקדוש זי"ע לרדת לזה העולם, לא רצתה הנשמה לרדת כי אם ינתנו לה "ששים גיבורים" שיונינו עליה מהמתנגדים והמחלוקת הגדולה שהיתה עתידה לבוא עליה, שהרי בכל דור ודור יש ליצנים המתלוצצים וחולקים על הצדיקי אמת, וכמו שהיה גם אצל אברהם אבינו, שליציני הדור ביזו אותו ואמרו, מאבימלך נתעברה שרה וכו', וגם אצל משה רבינו היו משיחין ליצני הדור ואומרים, וכי בן עמרם יכול להקים את המשכן וכו' (מדרש תנחומא פרשת פקודי), ואמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות י"ג.), אין דור שאין בו ליצנים כדורו של דוד, מה היו פריצי הדור עושין, היו הולכין אצל חלונותיו של דוד ואומרים לו, דוד, אימת יבנה בית המקדש, אימתי בית ה' נלך, והוא אומר אף על פי שמתכוונן להכעיסני, יבא עלי שאני שמח בלבי, שמחתי באומרים לי בית ה' נלך, הרי מימות עולם היו ליצני הדור שחלקו על הצדיקים, ולכן לא רצתה נשמות הבעל שם טוב לרדת עד נתנו לה "ששים גיבורים", שהם ששים תלמידים קדושים שקיבלו ממנו דרכו בקודש, ועמדו עמו דרך כל המחלוקת וההתנגדות שהיתה עליו, עד שנתפשטו לימודיו הקדושים בכל העולם כולו, והיה צריך לכל ה"ששים גיבורים", כי פגם המחלוקת הוא סכנה גדולה מאד, וכשמתקשרים הרבה אנשים על איש אחד יכולים להפילו חס ושלום, אפילו אם הוא אדם חשוב יותר מהם (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' קפ"א), כי כשיש מחלוקת על האדם יכולים להטות אותו מדרך השם יתברך, ולהפילו ממדריוגתו חס ושלום (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' רנ"ח), ולכן ביקש "ששים גיבורים" שיעמדו עמו ויבואו לעזור, ונתקיים בו דברי דוד המלך עליו השלום (תהלים ק"ט) רבים רודפי וצרי מעדותך לא נפיתי, שאף שהיה עליו מחלוקת רבים, על כל זה לא נטה מדרך השם יתברך, ואדרבה, נתפשטו לימודיו הקדושים בכל העולם כולו עד היום הזה.

והנה הבעל שם טוב הקדוש זי"ע קיים את דברי שמעון הצדיק בשלימות, שאמר (אבות א') על שלשה דברים העולם עומד, על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים, כי מקודם התגלות הבעל שם טוב זי"ע היה שכוח מאד בעולם ענין ה"בייזער למדן" (למדן כעסן), שהיו למדנים ובעלי דרשנים מסתובבים מעיר לעיר ואומרים מוסר ותוכחה להמוני עם, אבל היו מחלישים את דעתם מאד, באמרם אליהם שישרפו בגיהנום מרוב חמאיהם ועוונותיהם, והבעל שם טוב הקדוש זי"ע היה קורא

אותם "הנחשים השרפים" שנושכים את העם (כמובא בספר הקדוש "תולדות יעקב יוסף" פרשת חקת), וכן רביז"ל קורא אותם "שריץ יהודאין" (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ח), והבעל שם טוב זי"ע בא לעקור דבר זה מן העולם, שלא ילמדו תורה לקנטר חם שלום, רק ילמדו תורה לשמה, ויחזקו ויעוררו ההמון עם על ידי דרשותם ותורתם, וזה היה דרך כל תלמידי הבעל שם טוב זי"ע, שהיו אומרים תורה בדרך התחזקות והתעוררות, והרימו את ההמון על ידי תורתם, ובוה הקים את עמוד "התורה" בעולם, שהוא אחד משלשה עמודי העולם.

וכן הקים את עמוד "העבודה" בעולם, שהוא ענין התפילה, כי מקודם היה שכיח מאד החזנים ובעלי מנגנים הפגומים, שהיו מתפללים לפני העמוד לשם כבוד ולשם ממון, והיו מכשילים ההמון עם על ידי קולם הפגום, וכמבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ג'), שמי ששומע נגינה ממנגן רשע, קשה לו לעבודת השם יתברך, עיין שם, וכל עיקר המחלוקת שהתחיל על רביז"ל בעיר זלאטיפאלא, היתה על ידי חזן פגום כזה, שהלך והלשין על רביז"ל לפני הזקן הידוע, והבעל שם טוב הקדוש זי"ע בא לעקור דבר זה מן העולם, והכניס בעלי תפילה ומנגנים צדיקים בין נשמות ישראל, שהיו מעוררים ההמון עם לעבודת השם יתברך על ידי קולם, שהם כלליות הניגונים הקדושים שיש בידינו עד היום הזה, שנמסרה לנו מדור דור מפי הצדיקים, ובוה הקים את עמוד "העבודה" בעולם, שהוא עבודת התפילה.

וכן הקים את עמוד "גמילות חסדים" בעולם, לעשות צדקה וחסד עם הבריות, הכולל הכנסת אורחים ולהאכיל רעבים גם צמאים עם מאכלים כשרים ומהודרים, כי מקודם היה שכיח מאד השוחטים הפגומים, שהכשילו ההמון עם בנבילות ומריפות רחמנא ליצלן, ובוה נתמעט מאד הפרנסה, וגרמו עניות ודלות להמון עם, וכמבואר בדברי רביז"ל (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ל"ז) שעיקר חסרון הפרנסה אינו אלא על ידי שוחטים שאינם מהוגנים, עיין שם, וגם מוהרנ"ת ז"ל מבקש הרבה ב"ליקוטי תפלות" (חלק א' סי' ל"ז), שנזכה להנצל משוחטים שאינם מהוגנים, שגורמים לנשמות ישראל עניות ודלות רחמנא ליצלן, וכשבא הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, הכניס בכל מקום שוחטים יראים וכשרים מתלמידיו, וגם הבעל שום טוב בעצמו לפני התגלותו היה שוחט מומחה מאד, וידעו מכיריו שהיה דרכו לחדד את סכין השחיטה על אבן הבוחן בדמעותיו הקדושים, ועל ידי השוחטים ההגונים שהכניס בעולם, האכילו את כל העניים והנצרכים מאכלים כשרים ומהודרים, נמצא שהקים את עמוד "גמילות חסדים" בעולם בשלימות, ועל שם כל זה אנתנו חוגגים באחרון של פסח את "סעודת הבעל שם טוב", כי אז ניצל הבעל שם טוב הקדוש זי"ע ממוות לחיים, וזכינו שכל שלשה עמודי העולם נתקיימו בשלימות עד היום הזה.

והנה הטעם שנקרא "סעודת המשיח" הוא, על שם שכסוף חג הפסח, אנחנו מוכנים לקבל פני משיח צדיקנו, שיבוא לגאלינו גאולת עולם, וכמו שקראנו בהפטרות היום (ישעיה י"א) כל סדר ביאת המשיח, ובאמת זה קשור מאד לענין "סעודת הבעל שם טוב", כי מובא במכתב הקדוש שכתב הבעל שם טוב זי"ע לתלמידו הרה"ק רבי יעקב יוסף מפולנאה זי"ע שנדפס בסוף ספרו "תולדות יעקב יוסף", שפעם עשה עליית נשמה ונכנס להיכל משיח, ושאל אותו, אימתי קאתי מר, ואמר לו משיח, כשיפוצו מעיינותיך חוצה, ויוכלו לעשות ייחודים ועליית נשמה כמותך, עיין שם, נמצא שכל עיקר ביאת משיח תלוי בגילוי ופירסום לימודי הבעל שם טוב בעולם, הכוללים כל ג' עמודי עולם הנ"ל, שהתורה והתפילה והגמילות חסדים יהיו עם יראת שמים אמיתית, לשם אל עולם, לגלות ולפרסם אמתת מציאותו יתברך בעולם, ולכן שני השמות הנ"ל "סעודת הבעל שם טוב" ו"סעודת המשיח" הם באמת אחד, וזה תלוי בזה, ואשרי הזוכה להכניס לימודים קדושים אלו היטיב בלבו, ובפרטיות לימודי רביז"ל, שהיה נכד הבעל שם טוב הקדוש זי"ע, כי על ידיהם יזכה לחיות חיים טובים ואמיתיים בזה ובבא לנצח.

והנה מנהג ה"בעל התניא" זי"ע היה לא לומר "חסל סידור פסח" אחר ההגדה, כי היה אומר שהסדר של פסח אף פעם אינו נגמר, רק היא נמשכת כל השנה, וברוחניות בוודאי כן הוא, כי בגשמיות נגמר חג הפסח מותר לאכול חמץ, ואדרבה צריכין דווקא לאכול חמץ, להראות שעד כאן היה מצות השם יתברך לאכול מצה, ומכאן ואילך מותרים לאכול חמץ, וכמבואר בזהר הקדוש (תצוה קפ"ג:) שאחר אכילת מצה בימי הפסח, שהיא מיכלא דאסוותא, היינו מאכל של רפואה, יכולים לאכול כל השנה חמץ, כי כבר זכינו לרפואה, עיין שם, וכן היה מנהג הרה"ק רבי חיים מצאנז זי"ע, וכן מנהג הגר"א זי"ע, להבדיל במוצאי חג הפסח על שכר של חמץ (בירה) שקנו מגוי, להראות שאנחנו מקיימים מצות התורה כמו שנצטוונו, לא פחות ולא יותר, ומי שאומר שאינו יכול לאכול חמץ עד שבועות, צריכין לבדוק אחריו, כי זה נדמה למי שרוצה לנענע לולב ואתרוג עד חנוכה, או להדליק נרות חנוכה עד פורים, שבוודאי תועה בדעתו מאד, אבל ברוחניות בוודאי דברי ה"בעל התניא" זי"ע נכונים מאד, שהסדר של פסח אינו נגמר אף פעם, וההשפעה שלה נמשך כל השנה כולה, וכן אמר הרה"ק רבי אייזיק מזידיטשוב זי"ע, שמחג הפסח צריכין הצדיקים להשפיע בני חיי ומזוני לכל העולם כולו בכלל, ולכל מקורביהם בפרט, שזהו סוד דברי רבן גמליאל, כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו, פסח מצה ומרור, "פסח" מרמז על השפעת "בנים", כי עיקר המצוה הוא "והגדת לבנך", לספר לבניו מיציאת מצרים, ו"מצה" מרמז על השפעת "חיים" שהיא בריאות הגוף, וכמובא בזהר הנ"ל, שמצוה היא מיכלא דאסוותא,

מאכל של רפואה, ו"מרור" מרמז על השפעת "מזוני" שהיא פרנסה, ועל דרך שאמרה היונה אל נח (מזבא ברש"י בראשית ח' י"א), יהיו מזונותיי מרורין כזית בידו של הקדוש ברוך הוא, ולא מתוקין כדבש בידי בשר ודם, וכן אומר רביז"ל (ספר המדות אות ממון סי' ל"ה) כזית מרור שאוכלין בפסח מסוגל לפרנסה, נמצא שמחג הפסח נמשכים כל מיני השפעות טובות לנשמות ישראל, והשם יתברך יזכינו לקבל כל ההשפעות הקדושות של החג בשפע גדול, ונזכה להושיע בתשועת עולמים בביאת משיח צדקינו במהרה בימינו אמן ואמן.

